

UUTTA VALTIOKAAPPAUSTA VALMISTELLAAN!

Gutshkovin kirje Trubetskoille on pitkän aikaa kiinnostanut ja osittain kiinnostaa edelleenkin poliittista lehdistöämme, jos näin voidaan nimittää matelevia ja harvoja säilyneitä liberaalisia lehtiä. Tuolla kirjeellä on todellakin tietty merkitys. Se on suuri askel vastavallankumouksellisen suuntauksen kehityksessä Venäjän suurporvariston laajojen kerrosten keskuudessa. Noille kerroksille jo lokakuun poliittinen lakko merkitsi jyrkkää käännekohtaa. Suurporvari sanoi heti lokakuun 17 päivän jälkeen: „riittää!” Ja senpä vuoksi Venäjän vallankumouksen originelliksi — ja hyvin luonteenomaiseksi — piirteeksi on tullut se, että suurporvaristoainekset, jotka asettuivat uutta perustuslakia itsevaltiuteen mukaannuttamaan ryhtyneen tsaarihallituksen puolelle, käyttävät hyväkseen perustuslakimanifestin päivämäärää ottamalla sen puolueensa nimeksi. Lokakuu on tähän saakka ollut Venäjän vallankumouksen ainoan osittaisen voiton päivämäärä. Lokakuulaisiksi meillä nimitetään vastavallankumouksellisen suurporvariston puoluetta.

Tässä ristiriitaisessa rinnastuksessa ilmenevät selvästi Venäjän vallankumouksen luokkaristiriidat. Selityksen antaa marxilainen käsitys Venäjän nykyisestä vallankumouksesta. Se on porvarillinen vallankumous. Joka tapauksessa se raivaa maaperää tähänastista laajemmalle ja nopeammalle kapitalismin kehitykselle. Se, että vallankumouksellisen talonpoikaiston täydellistä voittoa taistelussa maan puolesta pidetään „työperustan” voittona, siirtymisenä „sosialisointiin”, on pelkkä pikkuporvarillinen illuusio. Mutta kiertämätön maaperän raivaaminen kapitalismille voi tapahtua kahta suurlinjaa. Maaorjuudellisen

Venäjän porvarilliseksi muuttuminen on mahdollinen sellaisten ehtojen vallitessa, jotka turvaavat talonpoikais- ja proletaarijoukoille kapitalismin oloissa parhaan mahdollisen hyvinvoinnin. Se on mahdollinen myös ehdoilla, jotka turvaavat omistavien luokkien, tilanherrojen ja kapitalistien edut parhaiten. Tähän mennessä vallankumuksemme on kulkenut viimeksi mainittua tietä. Ja ellei se saavuta enää yhtään suurta voittoa, niin ei voi olla epäilystäkään siitä, etteivätkö Venäjän vallankumouksen testamentintoimeenpanijoiksi tulisi vastavallankumoukselliset porvarit, loka-kuulaiset, aivan samoin kuin Saksassa vuoden 1848 puolinaisen vallankumouksen testamentintoimeenpanijaksi tuli junkkari Bismarck.

Hra Gutshkov ei ole aivan tyhmä mies. Hän tuntee jo edeltäkäsikin nautintoa siitä, miten hän vallankumouksen lopullisen tappion jälkeen ottaa hallitusohjaket käsiinsä ja yhdistää asiallisen, liikemiesmäisen porvarillisen „liberalismin” ja tyytymättömiä „pohjakerroksia” vastaan tähdyt säälimättömät sotilas- ja poliisivainot. Käytännöllisenä ja aatteettomana porvarillisenä liikemiehenä hra Gutshkov käsittää paremmin todellisen poliittisen tilanteen kuin monet porvarillisen sivistyneistömme filosofit ja fraasi-keikarit. (L'ignorance est moins éloignée de la vérité que le préjugé! — sivistymättömyys ei ole niin kaukana totuudesta kuin ennakkoluulo.) Hra Gutshkov tuo maan päälle kadettien porvarilliset ihanteet. Siinä suhteessa ansaitsee erikoisen maininnan seuraava kohta hänen kirjeestään, jolle meidän orjalehdistömme ei ole antanut oikeaa arvoa:

„Nyt on epäilemätöntä”, kirjoittaa Gutshkov Trubetskoille, „että vallankumouksen voitto tai uusi vallankumouksellisen kriisin kärjistyminenkin hautaa sekä nuoren poliittisen vapautemme että kulttuurimme ja hyvinvointimme rippeet”.

Kapitalistin ja tilanherran etujen kannalta tämä on erittäin oikea ja erittäin osuva arvio nykyisestä poliittisesta tilanteesta. Hra Gutshkov tarttuu härkää sarvista. Nykyisen poliittisen tilanteen koko ydin on todellakin siinä, onko tulossa *uusi vallankumouksellinen kriisin kärjistyminen*. Kiitämme teitä avomielisyydestänne, hra Gutshkov! Me ymmärrämme vallan hyvin, että porvarillisille professoreille ja diplomaateille „Retsh” lehdestä ei ole mieleen teidän päättäväisyytenne, suorasukaisuutenne, nopeutenne ja painostuksenne, teidän — suokaa anteeksi rahvaanomaiset

sanontani — kykyne „mätkiä”, mutta me sosialistit olemme kovasti ihastuksissamme tuosta kyvystänne. Siitä on meille hyötyä.

Ken siis haluaa asettaa vakavasti kysymyksen nykyhetken poliittisesta tilanteesta, hänen on täysin selvästi määriteltävä suhteensa *vallankumouksellisen kriisin uuteen kärjistymiseen*. Hra Gutshkov tekeekin juuri niin. „Olen sitä vastaan”, julistaa hän koko kirjeellään. Minä panen kaikki palvelemaan taistelua tuota kärjistymistä vastaan, palvelemaan kaiken sen tukahduttamista, mikä tuota kärjistymistä aiheuttaa. Syy on selvä. Uusi kärjistyminen uhkaa tuoda *vallankumouksen voiton*, joka vuorostaan uhkaa... herrojen Gutshkovien, Romanovien, Stolypinien ja muun pogromimieskoplän kartanoiden „rippeitä”, proletariaatin tulevalta taistelulta suojaamaan pystyvien porvarillisten etuoikeuksien „rippeitä”, sanalla sanoen, „*meidän* (Gutshkovien, Romanovien, Stolypinien) hyvinvointimme rippeitä”.

Hra Gutshkov ajattelee oikein, paljon oikeammin ja johdonmukaisemmin kuin nykyään häntä vastaan kirkuvat kadetit, jotka kaikenlaisten Vinogradovien, Struvein, Izgojevien, Berdjajevien ja Miljukovien persoonassa ovat satoja kertoja itkeneet „vapauden ja kulttuurin” tulevaa hautaamista, kun „mielettömyyden vaistonvaraisuus” pääsee voitolle.

Vallankumousmiehillekään ei ole haitaksi opetella taantumukselta nykyhetken poliittista tilannetta, *toisin sanoen* „vallankumouksellisen kriisin uutta kärjistymistä”, koskevan kysymyksen johdonmukaista asettelua. Tuo kärjistyminen tulee väistämättä merkitsemään entistä joukkoluontoisempaa esiintymistä, jota Venäjän suuren vallankumouksen suuren vuoden kokemus on rikastuttanut. Ja tuon vuoden kokemus alkaen lokakuun lakosta joulukuun kapinaan, rauhallisen Duuman ja sen hajottamisen kautta johtaa yleisvenäläiseen hyökkäävään aseelliseen kapinaan, johon liittyy lakko taistelun sivu- ja apuvälineenä.

Hallitus on sovitellut koko politiikkansa tuon kaikkien odottaman vallankumouksellisen kriisin uuden kärjistymisen mukaan. Epäilemättä se jätti tahallaan määräämättä uuden Duuman vaaliajan voidakseen säilyttää toimintavapautensa, voidakseen yleiskansallisen taistelun kovasti kärjistyessä yrittää hajottaa tuota taistelua määräämällä äkkiä vaalit. Epäilemätöntä on sekini, että hallitus tutkii nyt

mitä huolellisimmin tuosta samasta näkökulmasta itse kysymystä siitä, pitäisikö kutsua koolle uusi Duuma ja *jättää vanha vaalilaki voimaan*. Ja tähän kysymykseen sosialidemokratialla on kaikkein vähimmin oikeutta suhtautua huolettomasti.

Hallituksen ratkaistavana on vaihtoehto: joko on yritettävä vielä kerran kutsua koolle Duuma voimassaolevan vaalilain nojalla voimistamalla vainoja, painostamalla vaaleja ja järjestämällä mustasotnialaisia,— tai on muutettava toisen Duuman vaalien *edellä* vaalilakia niin, että se turvaisi varmasti „työkykyisen”, s.o. mustasotnialaisen Duuman. Tilanherraluokan keskuudessa vallalla oleva taantumus, mustasotnialaisten tilanherrojen voitot zemstovossa, tyytymättömyyden ilmeinen kasvu kansassa,— kaikki se antaa hallitukselle suoran vihjauksen voimassaolevan vaalilain kumoamisesta viipymättä ja äänioikeuden rajoittamisesta palaamalla Witten Duuman mallista Bulyginin Duuman malliin tai vieläkin pahempaan, tahi sitten kutsua yksinkertaisesti zemstvojen valitsevat miehet toiseen Duumaan. Lehdistömme matelijat löpöttelevät jo julki tällaisten suunnitelmien olemassaolosta „ylemmissä piireissä”, s.o. hovikoplan keskuudessa, ja valmistelevat maaperää todistellen, että itsevaltiudella on „oikeus” säätää uusi vaalilaki ilman Duumaa.

Tarkastelkaamme, mikä näistä hallituspolitiikan „suuntauksista” on todennäköisin. Joulukuun 11 päivän vaalilain säilyttämisen puolella on perustuslakiin nojautuva „laillisuus”, poliittinen varovaisuus ja lojaalisuus. Kuten näette, nämä kaikki ovat „ideaalisia” näkökantoja, joille Romanovit ja Pobedonostsevit ovat tottuneet antamaan palttua. Ja onhan todellakin naurettavaa luulla, että henkilöt, jotka ovat kiireestä kantapähän veren ja lian tahrimia, jotka puolustavat viimeisessä, epätoivoisessa taistelussa orjanomistajanoikeuksiaan, ottaisivat huomioon tällaisia näkökantoja. On naurettavaa luulla, että tsaarin kopla kainostelisi „laillisuutta”, kun se ei kainostellut antaessaan juuri tuon samaisen joulukuun 11 päivän lain, helmikuun 20 päivän lain⁶⁷ j.n.e. eikä kainostele nykyistäkään lakkaamatonta „lain” häpäisemistä. Ei, nämä kaikki perustelut ovat mitättömiä!

Euroopan mielipide? Lainan saannin välttämättömyys? Tuo välttämättömyys on mitä pakoittavin. Ja eurooppalainen

pääoma antaa rahaa vain „järjestyksen” takeita vastaan. Mutta pääomalle on aivan samantekevää, minkälainen tuo „järjestys” on, ja vieläpä se pitää hautausmaajärjestystä muuta miellyttävämpänä. Mutta toinen kadetti-Duuma (tai, herra varjelloon, vieläkin vasemmistolaisempi!) lupaa uusia finanssipaljastuksia, uutta „epäjärjestystä”! Ei, kyllä nimenomaan eurooppalaisen lainan kannalta hallitukselle on eduksi kumota nykyinen vaalilaki saadakseen varmasti mustasotniaalaisen Duuman ja että tuo Duuma hyväksyy kaikki ja kaikenlaiset lainat.

Tietenkään ei saa unohtaa, että sopimus itsevaltiuden ja liberaalis-monarkistisen porvariston välillä on itse asiassa *välttämätön* mitä syvimpien taloudellisten ja poliittisten syiden takia. Ensimmäisen Duuman kautta tehdyn ensimmäisen sopimusyrityksen epäonnistuminen ei vielä lainkaan merkitse eikä voi merkitä kaikkien tällaisten yritysten epäonnistumista,— ja noita yrityksiä tulee vielä olemaan paljon, hyvin paljon. Mutta tuon sopimuksen aikaansaamista juuri kadetti-Duuman kautta ei nyt voida pitää (eikä itsevaltius voi pitää) erikoisen todennäköisenä.

Vallankumousmiehet ottavat oppia vallankumouksen kokemuksesta, mutta itsevaltiuskin ottaa siitä oppia ja ottaa oppia hyvin tarkkaavaisesti. Nykyisen vaalilain vallitessa on kerrassaan vähän toiveita saada Duumaan oikeistolaisempi kokoonpano, sen kaikki näkevät. Toisen Duuman koollekutsumisaika sattuu juuri lopputalveen, jolloin nälänhätä, työttömyys ja laajojen kansanjoukkojen puute käy tavallisesti erikoisen kärkeväksi. Kadetteja vasempana olevat puolueet ovat nyt epäilemättä paljon haluttomampia kuin ennen kulkemaan liberaalis-monarkistisen porvariston talutusnuorassa, ovat paljon kykenevämpiä itsenäisiin, päättäviin ja aktiivisiin poliittisiin toimintoihin. Ei! Me emme saa rakentaa itsellemme illuusioita, kuvitella vihollista kerrassaan tyhmäksi, hoksaamattomaksi ja varomattomaksi. Me emme saa epäillä sitä, etteivätkö mustasotniaalaisen hallituksen „ajattelun ja toiminnan urhot” jännittäisi nyt kaikkia voimiaan tehdäkseen kadetti-Duuman kokeen toistumisen mahdottomaksi.

Duuman hajottaminen osoitti hallitukselle, että viipymäntöntä kapinaa, laajaa ja yleiskansallista kapinaa ei puhjennut. Hiljaisuudessa ja salaa valmisteltu coup d'état (valtiokaappaus) miellytti „ylimpiä piirejä”. Ne ovat saaneet

voimakkaan vaikutelman siitä, mikä niistä näyttää onnistuneelta ja rohkealta rynnäköltä vallankumousta vastaan. He eivät voi nyt olla hautomatta ajatusta samanlaisen rynnäköön toistamisesta *ennakolta*, „vallankumouksellisen kriisin uuden kärjistymisen” ehkäisemiseksi. Tsaarin hoviylhäisö on sotilasväkeä. On lähdettävä hyökkäykseen, otettava omiin käsiin aloitteenteko sotatoimissa,— sellaisen taktiikan etevämmyyden se ymmärtää erinomaisesti. Olisiko kapinaa pelättävä? Mutta suuremmassa tai pienemmässä määrin se on kiertämätön — työläisten lakot, sotilaiden ja talonpoikien kapinat koko vuoden aikana ovat sen *todistaneet*. Toinen kadetti-Duuma luo kansalle vieläkin edullisemmän tilanteen kapinaan ryhtymiseksi: „sota- ja kenttäliberalismin” politiikan lopullinen romahdus, väestön uuvuttaminen rankaisuille j.n.e., j.n.e. Jos „vallankumouksellisen kriisin uusi kärjistyminen” on kiertämätön, niin *meidän* on hyökättävä ensimmäisinä — näin päättelee Ignatjev, todennäköisesti näin. Ja hän hyökkää,— tsaari peruuttaa vaalien edellä joulukuun 11 päivän vaalilain ja antaa uuden lain, joka *turvaa* Duumalle mustasotnialaisen kokoonpanon.

Me emme pyri profeetoiksi emmekä laskemaan kaikkia mahdollisia lopputuloksia nykyisestä kerrassaan monimutkaisesta poliittisesta tilanteesta. Mutta sosialidemokratian on tarkoin punnittava kaikkien politiikkaan osallistuvien voimien tendenssit voidakseen suunnata järkevästi oman taktiikkansa. Sellainen punnitseminen johtaa ehdottomasti tällaiseen johtopäätökseen: työläiset! olkaa valmiit siihen, että hallitus ottaa vaaleihin mennessä käytäntöön mustasotnialaisen vaalilain! Talonpojat! tietäkää, että hallitus hautoo sellaista vaalilain muuttamisen suunnitelmaa, etteivät talonpoikaiston edustajat, *etteivät* trudovikit *voisi* päästä Duumaan!

Me emme saa sallia sitä, että hallitus yllättäisi meidät. Meidän on harjoitettava mitä tarmokkainta agitaatiota joukkojen keskuudessa ja selitettävä uhkaavaa vaaraa,— meidän on saatava hälvenemään lapsellinen usko vaalilain kestävyYTEEN „perustuslaillisena” laitoksena,— meidän on hajotettava perustuslailliset illuusiot,— meidän on mainittava esimerkkejä Euroopan vallankumouksista ja siellä usein tapahtuneista vaalilain muutoksista,— meidän on

kaikin voimin kehitettävä sellaista tietoisuutta, että nyt kärjistymistilassa oleva kriisi ei ole parlamentaarinen, ei perustuslaillinen kriisi, vaan vallankumouksellinen kriisi, jonka vain voima ratkaisee, jonka vain voittoisa aseellinen kapina selvittää.

*„Proletari” № 5,
syyskuun 30 pnä 1906*

*Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan*
